

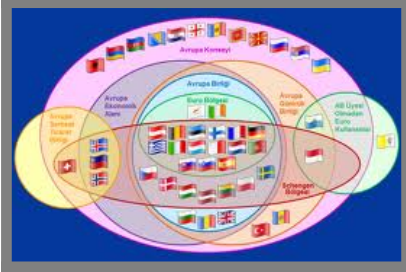
Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı (3)

İçeriği Yazan: [Eren GÜNER](#) [1] Zaman: Cum, 02/08/2013 - 16:52

Referans İçerik: [Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı](#) [2]

Referans İçerik: [Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı \(2\)](#) [3]

Yazar Bloğuna Ekle: Yazarlar Bloğunda Görünmesin

İlk bölümünde Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı'na neden ihtiyaç duyulduğuna ve Türkiye'nin şart ile olan kısa geçmişine, 2. bölümde Türkiye tarafından çekince konulan maddelerin bir kısmına ve şartın özerklik kavramıyla ne anlatmak istediğine değinmiştik. Bu bölümde çekince konulan maddelerin değerlendirmesine devam edecek, şartın neden gerekli olduğunu anlatarak yazı dizimizi tamamlayacağız.

İşte çekince konulan diğer maddeler;

9. maddenin 4. Paragrafı: Yerel makamlara sağlanan kaynakların dayandığı mali sistemler, görevin yürütülmesi için gereken harcamalardaki gerçek artışların mümkün olduğunca izlenebilmesine olanak tanımaya yetecek ölçüde çeşitlilik arz etmeli ve esneklik taşımalıdır.

9. madde 6. Paragraf: Yeniden dağıtılan kaynakların yerel makamlara tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılacaktır.

9. madde 7. Paragraf: Mümkün olduğu ölçüde, yerel makamlara yapılan hibeler belli projelerin finansmanına tahsis edilme koşulu taşımayacaktır. Hibe verilmesi yerel makamların kendi yetki alanları içinde kendi politikalarına ilişkin olarak takdir hakkı kullanmadaki temel özgürlüklerine halel getirmeyecektir.

Paragrafların üçü de belediyelerin mali durumuyla ilgili. Dolayısıyla üç maddeyi bir arada değerlendirmek doğru olacak. Belediyelerin gelirlerini ele aldığımızda genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paylar, belediyelerin öz gelirleri ve yapılan devlet yardımları olarak üçe ayrıldığını görüyoruz. Belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden nüfusları oranında bir pay verilmekte, kalanlar da merkezi hükümet yönetiminde bulunan yerel yönetimlerle ilgili fonlara aktarılmakta. Bu fonlardan da belediyelere çeşitli yardımlar yapılmakta. Belediyelerin öz gelirlerinin ise toplam içerisindeki yeri oldukça küçük.

Türkiye'de özellikle küçük belediyelerin maddi yetersizlikler sebebiyle personel giderlerini dahi karşılayamadıkları bilinen bir gerçek. Böyle bir durumda belediyelere kaynak sağlanan mali sistemlerin hizmet maliyetindeki, diğer harcamalardaki gerçek artışı karşılayacak esneklikte düzenlenmesini istemek gayet yerinde bir istek olsa gerek. Bunu sağlamayan, kaynakların dağıtılmasında yerel yönetimlerin temsilcilerini muhatap almayan bir sistemde bölgeler arası eşitsizliklere de, söz gelimi taşeron işçiliğe de çözüm bulmak oldukça güç.

Bu maddenin 7. paragrafına gelecek olursak; *"Yerel yönetimlerin mali karar ve hareket serbestisinin genişletilmesinin en önemli koşulu, yerel yönetimlerin, yerel harcamaları yerinde, etkili ve verimli bir şekilde, program ve hedeflere uygunluk içerisinde yapacağı konusunda güven duyulmasıdır. En önemli sorun, merkezi otoritenin yerele güven duymaması, yetkiyi paylaşmak istememesidir. Türkiye'de kendi yerel kurum ve kuruluşlarına güven duymayan ve bunlar arasında siyasi nedenlerle*

mali dengesizlikler oluşturan merkezi bir yapı söz konusudur.”(7) Buradan hareketle gerçek demokrasiyi hayata geçirmek için içselleştirdiğimiz ön yargılardan kurtulmamız gerektiğinin ayırdına yeniden varabiliriz. Kaldı ki yine bu paragraf da devlete genel çerçeveyi çizme hak ve yetkisini vermektedir.

10. madde 2. Paragraf: Her devlet, yerel makamların ortak çıkarlarının korunması geliştirilmesi için birliklere üye olma ve uluslararası yerel makamlar birliklerine katılma hakkını tanıyacaktır.

10. madde 3. paragraf: Yerel makamlar, kanunlarla muhtemelen öngörülen şartlar dahilinde, başka devletlerin yerel makamlarıyla işbirliği yapabilirler.

Hali hazırda İçişleri Bakanlığı’nın iznine tabi olmak kaydıyla iki faaliyette ülkemizde yürütülmekte. “Kanunla öngörülen şartlar dahilinde” söylemi ile İçişleri Bakanlığı’nın izni ile aynı kapsamda değerlendirilebilir. Burada önemli olan “halka ortak hizmet gerçekleştirmek maksadıyla” bir araya gelmek isteyen yerel yönetimlerin önüne güvensizliklerden kaynaklanan anti-demokratik engeller çıkartmamakta.

11. madde: Yerel yönetimler kendi yetkilerinin serbestçe kullanımı ile anayasa veya ulusal mevzuat tarafından belirlenmiş olan özerk yönetim ilkelerine riayetini sağlanması amacıyla yargı yoluna başvurma hakkına sahip olacaklardır.

Bu madde de halihazırda Türkiye’de kullanılan bir uygulama olup yerel yönetimlerin başvurusuyla iptal edilen birçok düzenleme bulunmakta. Elbette bir hukuk devletinde olması gerektiği üzere kanunla belirlenen ilkele uygun olmayan uygulamalarda yargı yolu Danıştay ve idare mahkemeleri aracılığıyla yerel yönetimlere açık durumda. Dolayısıyla bu maddeye konulan çekincenin kaldırılmasının önünde herhangi bir engel bulunmamakta.

Görüldüğü üzere Avrupa Yerel Yönetimlere Özerklik Şartı’na konulan çekinceler içerisinde ülkeyi bölecek parçalayacak herhangi bir unsur bulunmamakta. Kaldı ki yerel yönetimler yalnızca Güney Doğu’nun değil İzmir’in, İstanbul’un, Muğla’nın da; burada yaşayan yurttaşların da sorunudur. Yazının en başında da söylediğimiz üzere gerekli olan kavramları ön yargılardan kurtularak gerçekçi bir biçimde incelemek.

“Milli sınırlar içinde milli hakimiyet” ise fikrimizin temeli, bu temelin oligarşik, totaliter yapılarla değil gerçek demokrasiyle hayata geçebilecek olduğunu görmeliyiz. Ülke içerisinde var olan art niyetli, emperyalist saiklerle “yönlendirilen” bir kısım insana karşısında devletin yükümlülüğünün piyeye kızıp yorgan yakmak olmadığını anlamalıyız. Yapılması gerekenin, bu kesimlere karşı gerekli önlemleri alıp tüm yurttaşlara demokratik haklarını sonuna kadar vererek bu kesimleri marjinalize etmek, kitlesel destek görmelerine engel olmak olduğunu bilmeliyiz..

Şunu unutulmamalıyız ki ülkeyi bölünmeye götürecek asıl tehlike demokratik düzlemde, cumhuriyetin parametrelerine uygun olarak vatandaşlara doğuştan gelen haklarını vermek değil, doğuştan gelen haklarını mevcut durumda elde edemeyeceklerini anlayan kesimlerin ayrılmaktan başka çare kalmadığını düşünmesidir.

(1) Yrd. Doç. Dr. Hüsamettin İnaç, Dumlupınar Üniversitesi; Ar. Gör. Feyzullah Ünal, Gazi Üniversitesi; Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ve Türkiye’de Belediyeler.

Eren GÜRER

eren.gurer@politikadergisi.com [4]

Yorumlar

- [Analiz](#) [5]
- [Dış Siyasa](#) [6]

Kaynak URL (16/05/2024 - 23:07 tarihinde yazdırıldı):

<https://www.politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti-3>

Bağlantılar:

- [1] <https://www.politikadergisi.com/pd-uye/eren-gurer>
[2] <https://www.politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti>
[3] <https://www.politikadergisi.com/makale/avrupa-yerel-yonetimlere-ozerklik-sarti-2>
[4] <mailto:eren.gurer@politikadergisi.com>
[5] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/analiz>
[6] <https://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/dis-siyasa>